

gende § 4, som omhandler de 20 Procent, var det ingenlunde Udvalgets Hensigt at sørge for at Vedkommende bleve mere redeltge. Dersom det, han udtalte, er saaledes at forstaae, troer jeg dog, at jeg tør henholde mig til, hvad Udvalget selv paa 3die Side i sin Betænkning har sagt, idet der staaer med Ord, som for mig ere ganske klare: „at jo større Andeel der indrømmes Bestidderne af Kjobesummen, desto mere fjerner man Fristelsen for den siebliffelige Besidder til at tilvende sig Fordele paa Fideicommissets Bekostning.“ Naar dette er Tilfældet, forekommer det mig, at jeg har været berettiget til at bruge de Udtryk, jeg har gjort. Jeg haaber, at det ærede Thing vil tillade mig den Bemærkning endnu, at jeg ved det Foredrag, jeg har holdt mod Udvalget, paa ingen Maade er gaaet ud paa, at lægge Hindringer i Veien for Forslagets gode Side, om jeg saa kan sige, forsaavidt det nemlig gaaer ud paa at fremme Selvetendom, men jeg troer heller ikke, at man bør gaae videre. Staten har engang paataget sig Forpligtelser med Hensyn til Fideicommisserne, og man mene nu, hvad man vil, om disse Institutioner, — jeg elsker dem sandelig ikke betydeligt, saa troer jeg dog, at, naar Staten har paataget sig saadanne Forpligtelser, maa den ogsaa strengt vaage over dem og ikke uden Nødvendighed eller tilstræffelig Aarsag rokke ved dem. Begynder man først uden Nødvendighed at rokke ved disse Institutioner, som Staten har paataget sig at beskytte, da rokker man ved hele Grundvolden, hvorpaa Samfundet bevæger sig, og jeg troer, at Følgerne heraf ville vise sig meget fordervelige.

Orsted: Et æret Medlem har fundet det var urigtigt, naar jeg har forudsat, at Justitsministeriet kunde have Noget at iagttage med Hensyn til Skjoder, der bleve udsærdigede paa de enkelte Bøndergaarde. Han mener nemlig, at Retsbetjenten selv ved Hjælp af de thinglæste Planer kunde bedømme, hvorvidt det Fornødne var iagttaget. Men dette er dog paa ingen Maade klart af

Forslaget, saaledes som det er affattet. Jeg veed ikke, om det er saaledes at forstaae at Indtægterne af hver enkelt Gaard ved dens Afhændelse for Fremtiden skulle bestemme denne Gaards Priis. Det vilde vistnok i høieste Grad være urigtigt. Det er vel snarere at forstaae, at Indtægten af det hele Bøndergods skulde være Grundlag for Priisen, og, dersom den saa skulde fordeles paa hver enkelt Gaard efter Hartkornet, saa vilde der vist ogsaa fremkomme mange unaturlige Resultater deraf, fordi der, som allerede forhen er behandlet, er mange Tilfælde, hvor enkelte Gaarde have langt større Værdi i Forhold til deres Hartkorn end andre. Jeg skal i Genhold til, hvad der forhen er bemærket om denne Gjenstand, kun endnu gøre opmærksom paa, hvorledes Møller og Kroer, som jo meget ofte ere Pertinentier til Bøndergaarde, fordi der ligger flere Tdr. Hartkorn dertil, have større Værdi end andre Gaarde med lige Hartkorn. Der maa saaledes vist være et bestemt Tilsyn fra Fideicommissuratslets Side med de enkelte Skjoder. Jeg har paa ingen Maade Noget imod, at man kan lade Skjodet læse, uden at man har erhvervet Sanction derpaa fra Justitsministeriet. Jeg mener, at der er at forholde i denne Henseende, som med ethvert andet Skjode, som læses, uden at Selgerens Hjemmel fuldstændig er oplyst; det kan vel læses, men faaer da en Paategning. Jeg mener, at det er mindre hensigtsmæssigt og endog vilblydende at optage en særlig Bestemmelse derom; thi derved forleder man Folk til at bruge en Fremgangsmaade, som i og for sig vil udsætte dem for Tabet af deres Rettigheder, naar der ikke iagttages en ganske særdeles Agtsomhed.

Rettelser.

Nr. 162, Side 2555, L. 13 f. n. „Overbrevet“ l. „Overleveret“.
— 2562, L. 25 f. o. „Skippere“ læs: „Afslibere“.